

Posudek vedoucího diplomové práce

Téma: *Komparace intestátní dědické posloupnosti dle nového občanského zákoníku a předchozích úprav*

Diplomant: Filip Mestek

Vedoucí: JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.

Diplomová práce Filipa Mestka je zaměřena na komparaci intestátní dědické posloupnosti dle nového občanského zákoníku a předchozích úprav. Autor si tedy za cíl svého zkoumání zvolil problematiku velmi tradiční, nicméně obohacenou o prvek nové právní úpravy, která je postavena do protikladu k regulaci dosud platné a účinné i k úpravám ještě starším.

Práce je rozdělena do dvou částí. První autor nazývá *Jednotlivé úpravy intestátní posloupnosti dle předchozích úprav*. Vypořádává se s v ní nejprve s úpravou intestátní posloupnosti před nabytím účinnosti ABGB a navazuje vymezením této materie přímo v ABGB. Samostatnou pozornost věnuje dědění ze zákona na Slovensku mezi roky 1918 a 1950. Následuje úprava podle zákona č. 141/1950 Sb. (střední občanský zákoník) a podle občanského zákoníku č. 40/1964 Sb. Tuto pasáž autor rozděluje na dvě období, tedy na roky 1964 až 1991 a na období od roku 1991 až do současnosti. Poněkud nelogicky je do části první, s ohledem na její název, jako její závěrečná kapitola zařazena pasáž o zákonné posloupnosti podle zákona č. 89/2012 Sb., tedy dle nového občanského zákoníku.

Tato první část práce zabírá její převážný rozsah (více jak padesát stránek). Autor v ní drží jednotnou strukturu výkladu, vždy se nejprve zabývá jednotlivými dědickými třídami a následně přechází na problematiku povinného dílu, resp. nepominutelného dědice a na vymezení institutu vydědění. Rozvržení je přehledné a usnadňuje komparaci v následující části druhé. Jistým negativem výkladu je popisnost. Autor se občas dostává k pouhému uvádění základních informací, občas jen cituje zákon, popř. jen odkazuje na přílohu (např. s. 19). Občas tímto zjednodušujícím stylem výkladu poněkud trpí jeho odbornost. Některé instituty jsou vysvětleny tak rámcovým způsobem, že by se mohlo čtenáři zdát, že nedoznaly žádných změn za posledních mnoho set let (např. povinný díl), tak tomu však pochopitelně mnohdy není. Na druhou stranu je však třeba spravedlivě připustit, že tento přístup k výkladu je do značné míry nutnou daní tématu, které je velmi široké a k jistému zestručnění nutí samo o sobě. Pochválit je třeba naopak zařazení pasáže o vývoji intestátní posloupnosti před rokem 1811, autor tak neskáče rovnou od římského práva do moderního zákonodárství. Oživením je také kapitola pojednávající o dědickém právu na Slovensku do roku 1950. Toto období zůstává většinou stranou pozornosti, přestože zde existovala řada významných odlišností od tehdejší úpravy platné ve zbytku Československa.

Druhá pasáž je zacílena na srovnání v první části obecně vymezených úprav s novým občanským zákoníkem. Pojetí výkladu je třeba pochválit. Autor se zaměřuje rovnou na podstatné rozdíly, bez toho, aniž by v nadbytečném rozsahu opakoval již jednou vyřčené údaje, jeho výklad je systematický a drží jednotnou strukturu. Autor zde jasně osvědčuje dobrou orientaci v celé problematice a schopnost jejího analytického srovnání a zpracování.

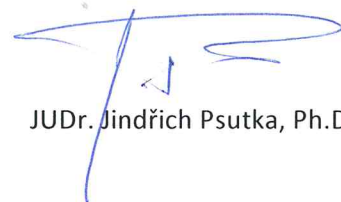
Asi nejvýraznější výtka je třeba učinit k formální a stylistické stránce práce. Obě vykazují celou řadu zbytečných, na první pohled patrných pochybení. Mnohdy se jedná o drobnosti, které však upoutávají pozornost čtenáře (např. vynechávání, resp. nevynechávání mezery před znakem paragrafu §, popř. číslem zákona atp.). Patrná je i nejednotnost citačního aparátu. Autor někdy dává za jmény autorů čárku, jindy dvojtečku, občas vypisuje celá jména autorů (např. ROUČEK, František), jindy je naopak uvádí jen ve zkrácené podobě prvním písmenem (ZÁTURECKÝ A. nebo také FAJANOR, V.). Občas uvádí názvy publikací kurzívou, občas nikoliv (např. pozn. č. 62). V poznámkách, a je ještě více v samotném textu, se dopouští překlepů (např. v citaci díla V. Fajnora a A. Zatureckého jistě nejde o *predpisy o poyemkovej reforme; ... z rodičů zůstavitele a. - s. 26 aj..... aj.*), chybí mu nebo přebývá interpunkce atp. Text je těmito a obdobnými nedostatky zcela zbytečně postižen, a to v míře, která dosti přesahuje obvyklou úroveň diplomových prací. Stejně tak je třeba učinit kritickou připomínku k autorově stylistice. Je sice nutné spravedlivě uznat, že oproti původním verzím práce došlo ke značnému zlepšení, nicméně stále je v textu možné nalézt značné množství nedotažených formulací, ne zcela logicky znějících vět, vět nedokončených, vyšinutí z větných vazeb atd. atd. (např. *Ustanovení § 740 pomatovalo i na situace, kdy došlo-li k smrti na jedné straně linie obou starých rodičů, kteří nezanechali potomky.; Rozdilem však dále bylo to, že manžel byl ve druhé dědické skupině a žijeli, vylučoval rodiče zůstavitele.; Na základě principu reprezentace pak docházelo, že mohli dědit vnuci zůstavitele, stejně jako je tomu v NOZ.* atd. atd.). Autor rovněž opakovaně používá stejných slov či obrátů bezprostředně za sebou, mnohdy dokonce ve větách přímo na sebe navazujících, přechází s minulého času do přítomného a to i v jedné větě atd. I přes zjevnou snahu, která je vedoucím práce známa, zůstal diplomant tomuto aspektu práce stále ještě mnohé dlužen. Je škoda, že se mu nepodařilo najít více času na důslednější závěrečnou kontrolu. Ta by, a to i při vynaložení času nikterak rozsáhlého, vedla k celkově mnohem lepšímu dojmu čtenáře.

Lze shrnout, že předložená diplomová práce splňuje všechna základní kritéria závěrečné práce v magisterském studijním programu. Přes některé výše zmíněné nedostatky se případnému čtenáři dostává do rukou text, kterým mu umožní se přehledným způsobem seznámit s vývojem intestátní dědické posloupnosti na našem území a podá mu základní srovnání předchozích úprav s tou úplně poslední, tedy novým občanským zákoníkem. Občas jsou informace podány sice poněkud zestručněle a zjednodušeně, nicméně tato zjednodušení je třeba připsat na vrub tématu a omezenosti rozsahu diplomové práce. Výraznějším negativem tak zůstává především formální úroveň a autorova stylistika. Práci s ohledem na uvedené k obhajobě **doporučuji** a navrhuji hodnotit ji jako **velmi dobrou**, v případě kvalitní obhajoby jako **výbornou**.

Otázky:

- 1) Vysvětlíte pojem povinný díl. Je nějaký rozdíl mezi postavením nepominutelného dědice dle současné úpravy a dle nového občanského zákoníku?
- 2) Je dle Vás v historických úpravách možné nalézt něco, co současná úprava v NOZ opomíjí, resp. co by do ní bylo vhodné zařadit?

V Plzni dne 20. 5. 2013

JUDr. Jindřich Psutka, Ph.D.